

Nr 312.

Av herr **Carlsson, Carl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse av §§ 20, 96 och 101 regeringsformen.

Under senaste 20 åren ha våra krigsdomstolar varit i funktion med den organisation och det arbetssätt, som finnes föreskrivet i lagen den 23 oktober 1914 om krigsdomstolar och rättegången därstädes. Några befogade erinringar mot krigsdomstolarnas verksamhet ha icke framställts under denna tidrymd, utan torde man kunna påstå, att de på ett i stort sett tillfredsställande sätt fullgjort de dem förelagda uppgifterna. Med snabbhet och säkerhet ha de ingripit i varje särskilt fall.

Därest värnplikstiden skulle komma att förlängas, kan förväntas att krigsdomstolarnas arbetsbörda bliver ytterligare ökad. Särskilt avseende bör härvid fästas vid det förhållandet att en betydande del av de personer, som ställas under åtal vid krigsdomstol, utgöras av värnpliktiga i åldern omkring 20—25 år. Att specialdomstolar med särskild kännedom om förhållandena vid truppförbanden och flottan äro i verksamhet för att avgöra de förseelser, som mången gång av ungdomligt övermod eller okynne bli begångna under tjänstgöringstiden, torde vara synnerligen lämpligt. I icke ringa omfattning kunna krigsrätterna sägas vara ett slags särskilda ungdomsdomstolar.

Med utgångspunkt från dessa synpunkter, vilka jag närmare utvecklat i en vid 1933 års riksdag väckt motion (nr 314 i första kammaren), anser jag, att man måste ställa sig betänksam till den av Kungl. Maj:t framlagda propositionen med förslag till ändrad lydelse av §§ 20, 96 och 101 regeringsformen. Syftet med denna proposition är uppenbarligen att förbereda ett förslag om krigsdomstolarnas avskaffande. Genom vissa formella jämkningar i ordalagen har förslaget sökt åstadkomma en möjlighet att ur grundlagen borttaga bestämmelserna om att särskilda krigsdomstolar skola finnas. Enligt min uppfattning ha till fyllest görande skäl icke anförts för borttagandet ur grundlagarna av nu förefintliga bestämmelser om den militära jurisdiktionen.

Då utredning för närvarande pågår om en ombildning av hela vårt rättegångsväsen och en humanisering av strafflagen för krigsmakten jämväl står på dagordningen, torde brådstörtade åtgärder icke böra vidtagas för krigsdomstolarnas avskaffande. Tvärtom synes det vara allt skäl att tillsvidare i avvaktan å den allmänna rättegångsreformens genomförande bibehålla en organisation av krigsdomstolarna, som visat sig vara praktisk och som beträffande förmågan att fylla sin uppgift torde kunna mäta sig med de allmänna domstolarna.

Under återopandande av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 98 med förslag till ändrad lydelse av §§ 20, 96 och 101 regeringsformen.

Stockholm den 13 mars 1936.

C. A. Carlsson.